

Prekentekest: Luk 2,21

Da åtte dager var gått og han skulle omskjæres, fikk han navnet Jesus, det som engelen hadde nevnt før han ble unnfanget i mors liv.

Slik lyder Herrens ord.

Et Herrens år

Nyttårsdag. Det er høytid over denne dagen. Vi blar om på kalenderen – en helt ny kalender faktisk. Tolv ubrukte måneder ligger foran. 52 uker. Et helt nytt år. Hva det nye året vil bringe vet vi ikke. Vi håper, for det er lov å håpe at det blir et godt år på mange måter.

Dere har valgt å starte det nye året i kirken. Etter mitt skjønn er det den aller beste måten å starte et nytt år på. Vi erkjenner at enhver ikke er sin egen lykkes smed, men avhengig av han som er Vår skaper og Herre. I kirken får vi starte det nye året i hans navn som er utgangspunktet for hele vår tidsregning. Vi kaller det nye året for Anno Domini 2007, det Herrens år 2007.

Å starte i Herrens navn vil si å starte i kraft av hans autoritet. Det er jo på samme måte som når en politimann sier, eller kanskje mer sa før: stans i lovens navn! Da mener han i kraft av den autoriteten som loven gir. Herrens navn er et mektig navn, fordi Herren Jesus er en mektig person.

Ser vi tilbake på den måten Gud har presentert seg på opp gjennom bibelhistorien, så slår det i alle fall meg at Gud lenge ikke har vært veldig frampå med å si navnet sitt. Da Gud første gang tok kontakt med Abraham, står det bare at Herren sa til Abraham, uten at det ble noen nærmere presentasjon. Da siden Gud åpenbarte seg for Abrahams sønn Isak, sa Gud: «Jeg er Abrahams, din fars Gud.» 1Mos 26,24. Og dernest for hans sønn igjen, Jakob: «Jeg er Herren, din far Abrahams Gud og Isaks Gud.» 1Mos 28,13. Siden har Gud presentert seg som Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. (2 Mos 3,2).

Den første som spurte Gud om hans egennavn var Moses. Da svarte Gud, som vi vet, ut fra den brennende tornebusken at hans navn var Jahve, eller oversatt til norsk: «Jeg er». Siden ble egennavnet Jahve så høyhellig for israelittene at de unngikk å uttale det. I stedet sa de Herren, eller Adonai. Så gikk tiden helt fram til Jesus ble født.

Den åttende dagen, fødselsdagen medregnet, fikk Jesus det navnet engelen hadde sagt til Maria og Josef at han skulle få, navnet Jesus. Ved Jesu komme fikk Gud et egennavn som skulle brukes. Det var ikke lenger et navn som hans egne kviet seg for å si, men et kjært og nært nevn, slik som når foreldre bruker barnas navn, eller søsken bruker hverandres navn. Jesus kom som en av oss. Gud fikk et ansikt. Gud kom nær, så nær at hans menighet fikk se hans mektige og gode gjerninger på nært hold.

Vi vet at den kristne menighet fra den første menighets dager av har forkynt og gjort store gjerninger i Herren Jesu navn fordi Jesus har vært med og vært nær. Selv i dag hvor alle verdensreligionene banker på vår norske dør og mange tenker i retning av at de mange religionene går ut på ett og det samme, så finnes det ikke frelse i noe annet navn enn Jesus. Guds enbårne sønn kom til vår jord for å frelse, og det er og blir kun Bibelens Jesus som har oppfylt Guds lov, og som har sonet all verdens synd.

Omskjærelsen

Vi vet at det er fødselen til Jesus som er utgangspunktet for vår tidsregning. Likevel møter vi ikke fødselen, men omskjærelsen på nyttårsdagen. Hva omskjærelse er? Jo i leksikon står følgende: «Operativ fjerning av forhuden på det mannlige lem.»

I Norge omskjæres opp mot 800 gutter hvert år. Et titall er jøder, mens resten er muslimer. I USA er omskjæring av guttebarn mer utbredt enn hos oss. På Nettet fant jeg oppgitt at ca. 1,2 millioner guttebarn i USA gjennomgår omskjæring hvert år. De langt fleste er jøder og muslimer. Noen velger også omskjærelse som et forebyggende helsetiltak.

Når både jøder og muslimer praktiserer omskjærelse, henger det sammen med at det hele begynte med Abraham. Abraham fikk sønnen Isak med sin kone Sara. Fra Isak stammer jødefolket. Abraham fikk også sønnen Ismael med Hagar. Fra Ismael stammer araberfolkene, som for det meste jo er muslimer og regner sitt opphav fra Abraham.

Blant jødene er og var det slik at når en gutt var åtte dager gammel ble han omskåret. Slik var det også med Jesus. Slik hadde det vært helt siden Gud inngikk den gamle pakten med Abraham. Omskjærelsen var mer enn en seremoni og gammel tradisjon. Alle jødiske foreldre visste at Gud hadde sagt til Abraham: «Du skal holde min pakt, både du og dine etterkommere fra slekt til slekt. Dette er den pakten dere skal holde, pakten mellom meg og dere og etterkommerne dine: Alle menn og gutter hos dere skal omskjæres.» 1Mos 17,9-10.

Omskjærelsen var selve paktstegnet, ingen kunne ha del i pakten uten å la seg omskjære hvis en var gutt eller mann. Omskjærelsen kom først, men innholdet i Guds pakt med israelfolket kom klart til syne først flere hundre år senere da Gud ga folket Moseloven med alle dens bud og forskrifter. Moses sa til sitt folk: «Gi barna påbud om at de skal holde alle budene i denne loven og leve etter dem.» 5Mos 32,46. Først skulle guttebarna omskjæres, så skulle alle barna lære å holde budene. Omskjærelsen innebar å holde loven og gå inn under forpliktelsene i den gamle pakt. Det som begynte med barna, skulle fortsette i voksen alder og alderdom.

Lov og evangelium

Hvordan gikk det så? Jo, enda så høyt de satte loven og enda så stolt de var over å ha fått loven, var det ikke en eneste én i Israels folk som helt hadde holdt lovens bud slik Gud hadde sagt. Alle var de syndere i forhold til lovens krav. Som den første og eneste i historien kom Jesus til å holde hele forpliktelsen i pakten.

Den dagen en gutt ble omskåret var også den dagen han offisielt fikk sitt navn. I navnet Jesus fikk den lille gutten et helt livsprogram. Her er det ingen tilfeldigheter, men en nøye sammenheng. Jesus skulle hete det han skulle bli, til dette var han bestemt. Navnet Jesus betyr «Herren frelser.»

Da Jesus var kun åtte dager gammel, gikk han inn i den gamle pakt og var i likhet med alle andre forpliktet på å holde hele Moseloven. Men på ett punkt skilte Jesus seg ut fra sine jevnaldrende. Jesus oppfylte loven og holdt alle budene. Slik ble loven oppfylt én gang for alle. Gjennom sin død og oppstandelse la Jesus grunnlaget for en ny pakt som ikke lenger bygde på lovens bokstav, men på Ånd og tro. Det gamle var forbeholdt Israels folk. Det nye var åpent for alle. Slik omskjærelsen var inngangen til den gamle pakt, slik ble nå dåpen inngangen til den nye pakt. Dåpen og livet i troen knytter oss og Jesus sammen, og hans frelse gjelder for oss.

Paktene

Bli ikke dette litt lettvint, vil kanskje noen innvende, Jesus ordner alt og dåpen og troen frelser oss. Hvor blir det så av forpliktelsen? I den gamle pakt hadde en i det minste en synlig påminnelse om at en gav avkall på noe! Jo, det stemmer at i den gamle pakts omskjærelse ble en liten del av kroppen fjernet, og riktig nok kun for gutter. Men i den nye pakt er ikke forpliktelsen mindre. Apostelen Paulus skriver dette i Kolosserbrevet: «I ham ble dere omskåret, ikke med menneskehånd, men med Kristi omskjærelse, da dere la av det legeme som er under synden.» Kol 2,11.

I den nye pakt dreier det seg altså ikke om å fjerne en liten del av kroppen, men om å legge av hele vår gamle menneskenatur. Det betyr alt det i oss som ikke vil det Gud vil, og det er en ganske stor del av de fleste vil jeg tro. I Efeserbrevet står det: «Dere skal ... legge av det gamle menneske», og «kle dere i det nye menneske». Ef 4,22-24. Her er sannelig prosjekt stort nok for et helt, langt liv.

Var forpliktelsen i den gamle pakt stor, så er ikke forpliktelsen i den nye pakt mindre, men den er annerledes. Slik Moses sa til sitt folk i den gamle pakt, å gi barna påbud om at de skal holde alle budene i loven og leve etter dem, slik gav også Jesus i dåpsbefalingen beskjed om å lære den som går inn i den nye pakt å holde alt det som Jesus har befalt. Derfor er det ikke sant det inntrykket mange kan få at budene ikke lenger gjelder i vår tid. Budene gjelder, men ikke som frelsesvei.

Takket være Jesus ble grunnlaget lagt for menneskers forsoning med Gud, og vi fikk døpes inn i den nye pakt. Guds krav etter Lovens bud var allerede oppfylt i Jesus, og dertil har han latt seg dø for å sone stedfortreder vår synd for våre brudd på den samme Guds hellige lov. Siden nyskaper han oss ved Den Hellige Ånd og former oss etter sitt bilde. Det siste kalles helliggjørelse og er helt nødvendig for å være kristen. (Jfr. Hebr 12,14).

Herren frelser

I begynnelsen av det nye året står vi og ser utover en mengde nye dager. Hva skal vi fylle dagene med? Mye er kanskje fastlagt allerede. Mye skjer underveis som vi ikke har herredømme over. La oss likevel starte året i Jesu navn; overlate oss selv i hans omsorg, han som bærer navnet «Herren frelser». Ikke fordi han trenger oss, han er ikke lenger det lille barnet i krybben. Saken er at vi trenger Jesus.

Både lov og evangelium er Guds ord som gjelder i dag. Uten lovens krav forblir evangeliet uten mening. Guds krav står ved lag likeså mye som evangeliet står ved lag. Men lovens bud og formaninger er ikke det siste Gud har sagt. Evangeliet er Guds kraft til frelse for alle som tror. La oss derfor starte hver ny dag i det nye året i Jesu navn, og gjerne med stillhet og bønn. For Jesus er som sagt den han heter, og vi trenger at han møter oss slik som Frelser og Herre. I dag er nattverdbordet dekket, og du inviteres til å komme i Jesu navn og begynne det nye året på kne for han som heter det han er.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.